

РЕШЕНИЕ

№ 2237

гр. София, 04.04.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 20 състав, в публично заседание на 16.03.2022 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Светлана Димитрова

при участието на секретаря Кристина Петрова и при участието на прокурора Ива Цанова, като разгледа дело номер **7309** по описа за **2019** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Предявени са обективно съединени искиове с правно основание чл.2в, ал.1, т.1, вр. чл.1, ал.1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ), по реда на чл.203-207 АПК.

Производството е образувано на 28.06.2019г., по изпратена по подсъдност с разпореждане от 21.06.2019г. на съдия от Административен съд Пловдив по адм.д.№ 1817/2019г. искова молба, вх. № 12035/20.06.2019г., на К. Г. П.,ЕГН [ЕГН], от [населено място], [улица],ет.6,ап.16, чрез представител по пълномощие адв. А.С. срещу Българска народна банка (БНБ) с претенция за присъждане на обезщетение за претърпени имуществени и неимуществени вреди в резултат на неправомерни действия/бездействия на БНБ, изразяващи се в нарушаване на приложими с директен ефект норми на Общностното право.

С исковата молба се претендира се обезщетение , в размер на сумата 275 508,32 Е., представляваща разлика между размера на вложенията на ищеца в [фирма] (в несъстоятелност) и изплатения му гарантиран депозит в размер на 195 998 лева, ведно с обезщетение за забава, в размер на законната лихва, считано от 20.06.2016г. до окончателното изплащане на задължението, както и обезщетение за претърпени от ищеца неимуществени вреди, в размер на 5000 лева , ведно с обезщетение за забава в размер на законната лихва, считано от 20.06.2016г.до окончателното изплащане на задължението.

С определение от 13.05.2021г., на основание чл.214ГПК във вр.чл 144АПК съдът допусна изменение на размера на иска за претендираното обезщетение за

имуществени вреди, като същия да се счита предявен за сумата от 208 613.24 евро, ведно с обезщетение за забава в размер на законната лихва считано от 20.06.2016г. до окончателното изплащане на задължението.

В исковата молба се сочи, че ищецът през 2006 г. е сключил договор за преференциален безсрочен депозит с [фирма]. С Решение № 73 от 20.06.2014 г. на УС на БНБ [фирма] е поставена под специален надзор и е спряно изпълнението по всички нейни задължения, вкл. осигуряване на достъп на вложителите до техните средства. В резултат на това за ищеца се оказва невъзможно да оперира с депозираниите си в банката парични суми. На 10.12.2014 г. Фондът за гарантиране на влоговете в банките /ФГВБ/ е изплатил на ищеца сумата от 195 998 лв. С Решение № 27/06.11.2014 г. УС на Б. отнема лиценза на [фирма], като към тази дата салдото по сметката на ищеца възлиза на 375 508,32 Евро. Поради противоправното поведение на БНТБ К. П. е претърпял имуществени вреди в размер на 208 613,24 евро, представляващи сумата над гарантирания минимум. Следствие на горното ищецът претърпял неимуществени вреди, изразяващи се в безпокойство, стрес, притеснения, тревожност от обстоятелството, че не може да разполага със средствата си. Тъй като не е разполагал други средства и влогове ищецът изпитал затруднения за заплащане на текущите и ежедневните негови лични и на семейството му разходи. Наложило се да търси финансова помощ от приятели. Със становище от 26.01.2022 г. ищецът заявява, че претендираните вреди са следствие на поведението на БНБ, изразяващо се в нарушаване на правото на ЕС, а именно: мерките за специален надзор са били неоправдани и непропорционални на състоянието на банката към юни 2014 г.; Тези мерки са в нарушение на чл.63-65 от ДФЕС; вредите са причинени и от неправомерно бездействие на БНБ. Ответникът е нарушил Регламент (ЕС) 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета и чл.79 и сл. ЗКИ. Нарушени са Директива 2013/36/ЕС и Директива 2006/49/ЕО.

В открито съдебно заседание исковете се поддържат от представител по пълномощие адв.А.С.. Претендира присъждането на разноски по представен списък./л.164/.

От ответника, Българска народна банка чрез процесуални представители юрк. Н. Д. и юрк.Ю. С., в законния срок е постъпил писмен отговор, с който оспорва иска като неоснователен и недоказан. Постъпило е и становище от 14.02.2022г. Релевират се доводи че ищецът не е посочил нито едно противоправно действие/бездействие на БНБ. Не е налице нито един от елементите на фактическия състав на чл.1 ЗОДОВ. Исковата претенция е в противоречие с практиката на СЕС. Липсва противоправно поведение на БНБ или нейни органи. Не е налице извършване на административна дейност спрямо ищеца от страна на БНБ. Не е настъпил твърдения в исковата молба вредоносен резултат. В списъка на приетите вземания и финансови отчети, обявен в Търговския регистър, вземането на П. е включено в размер на 580 053,70 лв. като ищецът е получил суми от частичните сметки за разпределение на налични суми между кредиторите на [фирма] (в несъстоятелност) на три пъти. Неоснователна е и претенцията за присъждането на неимуществени вреди. Ищецът не би следвало да изживява стрес и безпокойство, тъй като е знаел, че влоговете му са гарантирани до сумата от 196 000 лв. Не е налице причинно-следствена връзка между действията/бездействията на БНБ и твърдените от ищеца имуществени и неимуществени вреди. Неоснователни са исканията за присъждане на законна лихва, считано от 20.06.2016 г. до окончателното изплащане.

В о.с.з. ответникът се представлява от юрк. Щ., който моли съда да отхвърли

исковите претенции на ищеца като неоснователни и недоказани. Претендира присъждането на юрисконсултско възнаграждение. Представя писмени бележки. Представителят на СГП дава заключение за недоказаност на иска в претендирания размер.

Съдът, след прецени поотделно и в съвкупност събраните по делото доказателства, доводите и становищата на страните, намира за установено от фактическа страна следното:

На 20.02.2006 г. ищецът е сключил с [фирма] договор за преференциален безсрочен депозит № 12739. Видно от представената банкова референция салдото по сметката към 06.11.2014 г. е 375 508,32 евро. След отнемане на лиценза на [фирма] е задействана схемата за гарантиране на влоговете на гражданите и на ищеца е изплатена сумата от 196 000 лв., представляваща максималния праг на гарантиране на вложенията от държавата. След обявяването на [фирма] в несъстоятелност вземането на ищеца е прието от синдика и е под номер 4682 в списъка на приетите вземания, като размерът му е 580 053,70 лв. Видно от представените доказателства от първата частична сметка за разпределение между кредиторите на [фирма] (н) ищецът е получил 64 111,91 лв., от втората частична сметка – 50 235,41 лв. и от третата частична сметка – 29 624,97 лв. В представения амбулаторен лист от 27.11.2014 г. обективното състояние на К. П. е определено като вътрешно напрегнат, дистимнотревожен, мисловно подреден, споделя психотравма, астено-вегетативни оплаквания. Отрича суицидни помисли и намерения, критичен.

По делото е разпитана свид. М. Л., която заявява следното: С ищеца са приятели, офисите им са наблизо. След като фалирала банката П. се променил физически и психически. Отслабнал значително, започнал да пие успокоителни, да ходи на психолог. Няма да пари да посрещне и най-минималните си нужди и на майка си и сина си. Искал да знае дали ще му върнат парите, но от БНБ дали изявление да не се притесняват хората и а не си теглят парите. Ищецът започнал да иска пари от приятели, чак през декември е получил някакви пари. П. притежава фирма за производство на еднократни консумативи, има работници и фирмата работи. След фалита на банката останал без работници и не си намерил другаде работа. Понастоящем се занимава със същия бизнес.

При така установената фактическа обстановка от правна страна съдът намира следното:

Предвид нормата на чл.203, ал.1 и ал.2 от АПК (ДВ, бр.77 от 2018г., в сила от 01.01.2019г.), съгласно която, исковите за обезщетения за вреди, причинени на граждани или юридически лица от "очевидно нарушаващи правото на Европейския съюз" актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица, да се разглеждат по реда на Глава единадесета от АПК "Производства за обезщетения", както и че за неуредените въпроси за имуществената отговорност ще се прилагат стандартите на извъндоговорната отговорност на държавата за нарушаване на правото на Европейския съюз, съдът приема, че предявения иск за заплащане на имуществени вреди, като подаден от лице с правен интерес и съдържащ предписаните законови реквизити е процесуално допустим.

Правилно е посочен ответникът, въпреки, че БНБ заема особено място в системата на държавните органи. Именно Българската народна банка е компетентният орган в Република България за упражняване на надзор върху банките по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 40 от Регламент (ЕС) № 575/2013 г. на Европейския парламент и на

Съвета от 26 юни 2013 г. относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници и за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012. Чл.16 ЗБНБ предоставя на Управителния съвет на БНБ редица ръководни правомощия спрямо останалите банки -определя процентите на минималните резерви, които банките трябва да държат, и утвърждава условията и изискванията за изпълнението им (т.4); определя с наредби нормативите и изискванията за регулиране на банковата дейност (т.5); издава, отказва издаване и отнема лицензи на банки (т.15); приема решения по чл. 20, ал. 1, т. 2 от Закона за гарантиране на влоговете в банките, че влогове в банка са неналични (т.18). Съгласно чл.41, ал.1 от ЗБНБ на централната банка е възложено да определя с наредба задължителните минимални резерви, които банките са длъжни да поддържат при нея, метода за изчисляването им (т.1), както и условията и случаите за плащане на лихва върху тях, както и да утвърждава с наредба други условия и изисквания за поддържане стабилността на кредитната система (т.2). Ясно са очертани административните правомощия на БНБ спрямо останалите банки в Глава единадесета от Закона за кредитните институции /ЗКИ/. На БНБ е възложен надзорът на кредитните институции (чл. 1, ал. 2 от ЗКИ). Този надзор, както е определен в чл. 79 – чл. 80в от ЗКИ следва да се определи като административна дейност. Съгласно чл.79, ал.1 Българската народна банка упражнява надзор върху дейността на банките, за да установи спазването на изискванията на този закон и на Регламент (ЕС) № 575/2013, както и на издадените актове по прилагането им за осигуряване на надеждно и сигурно управление на банките и на рисковете, на които те са изложени или може да бъдат изложени, както и за поддържане на адекватен на рисковете собствен капитал, а в ал.2 е посочено, че БНБ упражнява и макропруденциален надзор върху банките с цел поддържане стабилността на банковата система. Във връзка с надзорните правомощия на БНБ, тя може да издава индивидуални административни актове, които подлежат на съдебен контрол - чл.151, ал.3 ЗКИ.

Всичко това налага извода, че БНБ действа като държавен регулаторен орган, като правоотношенията между БНБ и поднадзорните ѝ търговски банки са административни, а не са отношения между равнопоставени правни субекти. Прогласената в чл.44 ЗБНБ независимост на централната банка и разграничаването ѝ от системата на администрацията не изключват обстоятелството, че на нея са възложени конкретни административни правомощия, във връзка с които БНБ извършва административна дейност. Това означава, че в определени хипотези БНБ действа като носител на административни правомощия, овластен въз основа на закон, и в това си качество представлява административен орган по смисъла на §1, т.1 ДР на АПК. Следователно редът за ангажиране отговорността на БНБ за вреди, причинени от нейни органи във връзка с осъществяване на вменената ѝ от закона надзорна дейност следва да се ангажира по реда на чл.1, ал.1 от ЗОДОВ.

С оглед гореизложеното неоснователно се явява възражението на ответника, че БНБ не е надлежен ответник тъй като не осъществява административни функции.

Искът за заплащане на неимуществени вреди е недопустим на основание чл.297 ГПК, във вр. чл.144 АПК, и на основание чл.299, ал.2 ГПК производството в тази му част следва да бъде прекратено.

Ищецът К. Г. П. на същите фактически основания е предявил идентична искова претенция срещу БНБ за присъждане на обезщетение в размер на 5 000 лева. за причинени неимуществени вреди пред Административен съд - Пловдив. Идентично е

и описанието на претърпените болки и страдания – безпокойство, стрес, притеснения и тревожност от обстоятелството, че не може да разполага със средствата си, тъй като нямам други влогове. Изпитвал затруднения за заплащане на текущите и ежедневните негови лични и на семейството му разходи. Наложило се да търси финансова помощ от приятели.

С Решение № 2367 от 18.12.2020 г., постановено по адм.д.№ 1816/2019 г. Административен съд – Пловдив този иск за неимуществени вреди е отхвърлен като неоснователен и недоказан. Решението на ПАС е оставено в сила с Решение № 12663/13.12.2021 г., постановено по адм.д. № 3722/2021 г. на Върховния административен съд, трето отделение.

Съгласно чл. 297 ГПК, във вр. чл. 144 от АПК, влязлото в сила решение е задължително за съда, който го е постановил, и за всички съдилища, учреждения и общини в Република България, между същите страни на същите основания. Член 299, ал.1 ГПК определя, че спор, разрешен с влязло в сила решение, не може да бъде пререшаван освен в случаите, когато законът разпорежда друго, а съгласно ал.2 повторно заведеното дело се прекратява служебно от съда.

Разгледан по същество искът за имуществени вреди е неоснователен.

Съгласно чл.1, ал. 1 ЗОДОВ правото на обезщетение възниква, когато са претърпени вреди от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на органи или длъжностни лица на държавата или общината при или по повод изпълнение на административна дейност. Деликтната отговорност по ЗОДОВ се отличава от общата деликтна отговорност досежно деликвента, както и досежно спецификата на причинната връзка – вредите трябва да са причинени при или по повод упражняването на административна дейност. Относно вината, противоправността и вредите не е налице отклонение от общия състав на деликтната отговорност. В конкретния случай се касае за вреди, причинени в следствие на административна дейност, изпълнявана от държавен орган. Основателността на иска предполага предварителното установяване на точно определени от законодателя кумулативно налични предпоставки: незаконосъобразен административен акт или незаконосъобразно действие или бездействие на административен орган или длъжностно лице на държавата или общината; този акт да е отменен по съответен ред; да е настъпила вреда от такъв административен акт, действие или бездействие; да е налице пряка и непосредствена връзка между постановения незаконосъобразен административен акт, действие или бездействие и настъпилата вреда. При липсата, на който и да е от елементите на посочения фактически състав не може да се реализира отговорността на държавата по реда на чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ.

Ноторно известно е следното: С Решение № 73/20.06.2014 г. на УС на БНБ, на основание чл. 115, ал. 1, т. 2 и 3, чл. 116, ал. 1, ал. 2, т. 2, 3, 6 и 7, във връзка с чл.103, ал. 2, т. 24 от Закона за кредитните институции /ЗКИ/, [фирма] била поставена под специален надзор, поради опасност от неплатежоспособност, за срок от три месеца. Със същото решение са назначени квестори, за срок от три месеца е спряно изпълнението на всички задължения на банката, отстранени са от длъжност членовете на управителния съвет и надзорния съвет и акционерите, притежаващи повече от 10 на сто от акциите са лишени от право на глас. С Решение № 114/16.09.2014 г. УС на БНБ констатирал, че към момента продължават да са налице условията и предпоставките, довели до поставяне на [фирма] под специален надзор, тъй като банката продължавала да изпитва остър недостиг на ликвидност за възстановяване на

банковата си дейност и за изпълнение на задълженията си към депозантите и други кредитори, поради което действието на всички мерки, наложени с Решение № 73/20.06.2014 г. на УС на БНБ – за поставяне на банката под специален надзор и тези по Решение № 82/30.06.2014 г. на УС на БНБ – за намаляване на лихвените проценти по депозитите, е продължено до 20.11.2014 г. С Решение № 138/06.11.2014 г. на основание чл. 36, ал. 2, т. 2, чл. 103, ал. 1, т. 1, чл. 103, ал. 2, т. 25 и чл. 151, ал. 1, пр. 1 от ЗКИ и чл. 16, т. 15 от ЗБНБ, БНБ отнела лиценза на [фирма]. Съгласно т. 2 и т. 3 от това решение, на основание чл. 9, ал. 1 и ал. 6 от Закона за банковата несъстоятелност, следва да бъдат предприети действия за подаване на искане до компетентния съд за откриване на производство по несъстоятелност, както и да бъде уведомен Фонда за гарантиране на влоговете в банки. С Решение № 1443/03.07.2015 г. на Софийския апелативен съд, постановено по т.д.№ 2216/2015 г. началната дата на неплатежоспособността на [фирма] е определена на 20.06.2014 г. С Решение № 61/18.11.2014 г. Фондът за гарантиране на влоговете в банките е определил девет обслужващи банки и 04.12.2014 г. е определена за начална дата на изплащане на гарантираните влогове в [фирма].

С предявения иск се претендира заплащане на обезщетение за причинени имуществени вреди следствие на извършено от БНБ нарушение на правото на ЕС -чл.63-65 от ДФЕС, Регламент (ЕС) 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета и чл.79 и сл. ЗКИ, Директива 2013/36/ЕС, Директива 2006/49/ЕО и Директива 2011/24/ЕО.

Видно от установената по делото фактическа обстановка, в хода на съдебното производство ищецът не доказва по безспорен и категоричен начин, че са налице елементите на фактическия състав на чл.2в, ал.1, т.1, вр. чл.1, ал.1 чл.1 от ЗОДОВ и претендираните от него имуществени вреди.

Невъзможността на ищеца да получи депозирания си в [фирма] парични средства произтича от обстоятелството, че банката е изпаднала в неплатежоспособност, поради което именно ѝ е отнет лиценза и е открито производство по несъстоятелност. Липсва връзка между настъпилата неплатежоспособност на К. и твърдените от ищеца незаконосъобразни действия/бездействия на ответника. Дори и ответника БНБ да не е извършвала ефективен банков надзор, то не той или липсата на банков надзор са причина за неплатежоспособността на К., която неплатежоспособност е довела до невъзможност за ищеца да се ползва от вложените си средства в пълен размер. Не се установява пряка причинно-следствена връзка между посочените от ищеца действия/бездействия, нарушаващи правото на ЕС, независимо дали те са законосъобразни или не, и вредите, чието обезщетяване се претендира. Освен това ищецът не е доказал наличието на претърпени имуществени вреди. Това е така, тъй като е налице вземане на ищеца от К. в размера на остатъка от депозита му над изплатения му гарантиран размер, по което се извършва плащане. Изплащането на това вземане се осъществява по специалния ред на Закона за банковата несъстоятелност в производство по несъстоятелност на банката. В това производство не участва БНБ, поради което не би могла да отговаря за това кога, как и колко от вземането на кредиторите на банката ще бъде изплатено. Ищецът не разполага със средствата си към настоящия момент, но това не означава, че с размера на неговото вземане за него е настъпила вреда. Вземането на П. за остатъка над 196 000 лв. не е погасено, то е в списъка на кредиторите под № 4682, поради което все още като вреда не е обективизирано за ищеца поради възможността да бъде удовлетворено изцяло или

частично. Вреда би настъпила едва след приключване на несъстоятелността и то само ако не му е изплатена цялата сума. Не са налице претърпени от ищеца имуществени вреди, тъй като претендираната сума по част от неизплатения депозит подлежи на възстановяване по предвидения в закона ред.

С оглед изложеното съдът намира, че искът за присъждане на обезщетение за претърпени имуществени вреди е неоснователен и недоказан, поради което следва да бъде отхвърлен.

Предвид неоснователността на главния иск, неоснователна е и акцесорната претенция за заплащане на обезщетение за забава в размер на законната лихва върху главницата от 208 613.24 евро, считано от 20.06.2016 г. до окончателното изплащане на задължението

По разноските:

В съответствие с нормата на чл. 81 ГПК във вр. чл.144 АПК съдът следва да се произнесе по претенцията на страните за присъждане на разноски. Ответникът не е представил списък на разноските по чл. 80 ГПК, но това обстоятелство не освобождава съда от задължението по чл. 81 ГПК, а единствено лишава страната от правото да иска изменение на решението в частта на разноските.

Предвид изхода на делото и по аргумент от противното на чл. 10, ал. 3 ЗОДОВ искането на ищеца за присъждане на разноски е неоснователно, като при отхвърляне на претенция за разноски, съобразно константната практика на ВКС, не се постановява нарочен диспозитив.

Претенцията на ответника за присъждане на юрисконсултско възнаграждение също е неоснователна. Такова при отхвърляне на иска по ЗОДОВ се предвижда за пръв път с изменението на чл.10 ЗОДОВ с ДВ, бр.94/29.11.2019 г. Исковата молба е подадена на 20.06.2019 г., т.е. преди посоченото изменение и съгласно действащия по това време текст на чл.10, ал.2 ЗОДОВ не предвижда присъждането на юрисконсултско възнаграждение.

Така мотивиран съдът

РЕШИ:

ПРЕКРАТЯВА на основание чл.299, ал.2 ГПК, във вр. чл.144 АПК производството в частта, с която е предявен иск от К. Г. П., ЕГН: [ЕГН], [населено място], [улица], ет.б, ап. № 16, чрез адв. А. С. срещу Българска народна банка за присъждането на обезщетение, в размер на 5 000 лв. за причинени неимуществени вреди, ведно с обезщетение за забава в размер на законната лихва, считано от 20.06.2016г. до окончателното изплащане на задължението.

ОТХВЪРЛЯ предявения от К. Г. П., ЕГН: [ЕГН], [населено място], [улица], ет.б, ап. № 16 иск срещу Българска народна банка за присъждане на обезщетение за претърпени имуществени вреди, в размер на 208 613,24 евро, представляващо разликата между размера на вложенията на ищеца в [фирма] (в несъстоятелност) и изплатения му гарантиран депозит в размер на 195 998 лв., ведно с обезщетение за забава в размер на законната лихва считано от 20.06.2016г. до окончателното изплащане на задължението,като неоснователен и недоказан.

Решението в частта, която има характер на определение за прекратяване на производството по делото, може да се обжалва пред Върховния административен съд в 7-дневен срок от съобщаване и получаване на препис от съдебния акт.

Решението в останалата част подлежи на касационно обжалване пред Върховния административен съд на Република България в 14 - дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ: